

sågas om alla eller största delen. *A. regel, grund-sats, metod. A. väg, plats. A. sorg, glädje. A-na meningen, tänkesättet. Det blef en a. uppståndelse.* — *Syn. Allmänlig.* — 2) Ett helt folk eller allmänheten tillhörig, angående: offentlig. *A-na skolor, byggnader. A. kungörelse.* — 3) (log.) Afsöndrad ifrån hvarje visst gifvet föremål och betraktad såsom gemensam för flera. *A. egen-skap. A-t begrepp.* — *Syn. Allmänlig.* — 4) Vanlig, bruklig, öfverallt utbredd. *A-t bruk. En ganska a. blomma. Smickret är a-t vid hof. De a-naste språken.* — 5) För alla bekant, af alla känd. *A-na sanningar innehålla ingenting nytt.* — 6) (mindre egentligt) Utnött, ledsam, tråkig. *Man finner i den boken intet annat, än a-na quickheter.* — *Det Allmänna* brukas stundom såsom substantiv och betyder då: a) Samhället, staten. *Han har gjort det a. många tjenster.* Man säger i denna bem. äfven: *Det a. bästa.* — b) Allmänheten, publiken. *Upptråda inför det a.*

ALLMÄNGLIG, a. 2. (fil.) Allmänt och utan undantag gällande.

ALLMÄNGÖRA, v. a. 2. (höjes som Göra.) Se *Offentliggöra.* — *Allmängörande*, n. 4.

ALLMÄNHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara allmän. Brukas helst om sätser, begrepp, o. s. v. *Begreppens a. uppkommer genom abstraktion.* — 2) a) Hela folket i ett samhälle eller inom en viss krets af samhället. *A-en blef högst missnöjd med dessa regeringsåtgärder.* — b) Samling af människor, hvilka antingen tillfälligtvis eller till följe af lag, påbud o. s. v. sammankommit på något ställe. *Vid ett upplopp talade herr A. till a-n. A-en vid ett häradssting. Bland a-en hördes många hurrarop, då konungen red förbi.* — *I allmänhet*, adv. I de flesta fall, för det mesta.

ALLMÄNNELIG, a. 2. 1) För alla gemensam, alla tillhörig. *En a. kyrka, tro.* Brukas nästan endast i teologisk stil. 2) Se *Allmän*, 3.

ALLMÄNNELIGEN, adv. 1) I allmänhet. *A. att tala.* — 2) Offentlig, för allmänheten, bland allmänheten. *A. kungöra, pålysa. A. bekant.*

ALLMÄNNELIGHET, f. 3. 1) Se *Allmänhet*, 1. — 2) Egenskapen att vara för alla gemensam, nyttig. *Kristna kyrkans, trons a.*

ALLMÄNNING, m. 2. Benämning på de större eller mindre skogar, som vissa menigheter i skoglösa trakter hafva till gemensamt bruk. Kallas olika: Kronoallmänningar, Häradsallmänningar, Sockenallmänningar, m. m.

ALLMÄNT, adv. För alla, af alla, bland alla, i allmänhet, offentligt. *A. bekant, älskad, gängse, gängbar. A. kungjord.* — *Syn. Allmänne-ligen*; Offentligt.

ALLO, adv. insep. Med a., I a., se *All*, 4.

ALLO, allö, n. 4. sing. (pop.) Buller, övansen.

ALLOD, allöd, n. 3. (länsr.) Egendom, som man genom arf eller såsom verklig ägare besitter.

ALLOM, se under *All*.

ALLONGEPERUK, allångschperuk, m. 3. For-dom bruklig peruk med en stor mängd yfviga lockar, som föllo ned ett godt stycke på ryggen.

ALLOPAT, allåpat, m. 3. Läkare, som följer allopatiska metoden vid sjukdomars behandlande.

ALLOPATI, allåpati, f. 3. (med.) Sättet att bota sjukdomar genom motsatta medel, t. ex. förslappning genom retande, o. s. v. — Motsats: Homöopati.

ALLOPATISK, a. 2. (med.) Som har afseende på allopatien. *A-a metoden.*

ALLRA, adv. Är den forndna genit. plur. af *All*, och betyder egentligen: bland ell. af alla; således *allra skönast*, skönast af alla. Brukas att förstärka betydelsen af superlativen hos adjektiver och adverbier, då det sättes framför dessa. *Allra nådigaste, allra bäst, allra mest.* — I skämtsamt stil brukas någon gång *allra* som, t. ex.: *en liten allra som nåttaste fot.* Jfr. *Aller.* — Sammanskrifves af många med sitt adjektiv, t. ex.: *allraskönast*, o. s. v. [Oriktigt skrives af somliga: Aldra, Alra.]

ALLRÅDANDE, a. 1. Som råder i allt, öfver allt och öfver alla. *Gud är a.* Definitet *Den A.* brukas substantivt i st. f. *Gud.* — Ut i inskränkt mening såges det äfven om människor, t. ex.: *Han är a. i landet, vid hofvet. Hennes skönhet gör henne a.* — *Syn. Se Allsmäktig.*

ALLS, adv. Sammandraget af *Alldeles*; brukas blott i nekande mening: *A. icke, icke a., ingen a., intet ell. ingenting a., a. ingen, intel.* [Als.]

ALLSEENDE, a. p. 1. Som allting ser. *Gud är a.* — Definitet *Den A.* brukas substantivt i st. f. *Gud.* — I inskränkt mening såges det äfven om människor, t. ex.: *Hans a. öga märkte det genast.* — S. n. 3. sing. Förmågan att se allt.

ALLSIDIG, a. 2. 1) Som äger förmåga att uppfatta allt, utmärka sig i allt; som i allt är hemmastadd. *En a. skådespelare, författare.* — 2) Som sträcker sig till allt, allt omfattande. *A. bildning. A-a kunskaper.* — *Syn. Universel.*

ALLSIDIGHET, f. 3. Egenskapen att vara allsidig.

ALLSIDIGT, adv. På ett allsidigt sätt, från alla sidor, ur alla synpunkter. *A. behandla ett ämne.*

ALLSKÖNS, a. oböjl. All möjlig, allt slags. *A. ro. A. lycka.* Brukas blott i dessa och några få dylika sammanställningar. — *Syn. Se Allahanda.*

ALLSMÄKTIG, a. 2. Som allting förmår. *Den a-e Guden.* — Definitet *Den Allsmäktige* brukas substantivt i st. f. *Gud.* — I inskränkt mening såges det äfven om människor, t. ex.: *En a. gunstling.* — *Syn. Allsväldig, Allrådande, Allherrskaende.* [Allsmäktig, Allsmäktig.]

ALLSMÄKTIGHET, f. 3. Se *Allmakt*. [Allsmäktighet, Allsmäktighet.]

ALLSVÄLDIG, a. 2. Se *Allrådande*. [Als---]

ALLSVÄLDIGHET, f. 3. Se *Allmakt*. [Als---]

ALLT, adv. 1) Visserligen, väl, utan tvifvel. *Det är a. roligt att dansa, men . . .* — 2) Ändock, likväl. *Visst är han god, men han är a. litet småaktig.* — 3) Nog. *Jag har a. tänkt på det.* — 4) Redan. *Han är a. kommen.* — 5) Ända. *A. ifrån hedendomen. Skottet gick a. igenom. Köttet är a. igenom skämdt. God a. igenom. A. upp i skyn. A. in i skogens mörkaste snar. A. intill världens yttersta gränser. Från Haparanda a. till Ysland.* — *Anm. Många skriva Alltifrån, Alltigenom*, o. s. v. — 6) Tillsammans med ett adjektiv i komparativen utmärker A. ett fortfarande tilltagande eller aftagande, t. ex.: *Han blir a. större och större. Min kassa blir med hvar dag a. mindre. A. mer, a. mer och mer.* Skrifves äfven *Alltmer.* — 7) Brukas i förening med åtskilliga adverbier och prepositioner, t. ex.: *A. nog, A. fort, A. för, A. jemt, A. väl, se Allnog, Alltfort, Alltfor, Alltjemt, Allväl. A. omkring*, se *Rundt omkring.* — *A. efter*, prep. Helt och hållet efter; äfv. i mån af, t. ex.: *a. efter behag. b) A.*